

Particularitati ale realizarii fabulosului in povestile lui Ion Creanga

in povestile lui Creanga, fabulosul prezinta mai multe particularitati:

a) Este tratat in mod realist, povestile caracterizandu-se prin "originala alaturare a miraculosului cu cea mai specifica realitate" (Calinescu). Asa se, face ca Dumnezeu si Sfantul Petre pomenesc despre o "chelfaneala" pe care ultimul o mancuse de la un betiv (ca si cand pazitorul Raiului ar fi fost un biet batran). ("Ivan Turbinca").

in "Povestea lui Harap-Alb"--fabulosul pare a se ascunde in spatele realitatii, iesind la lumina in mod surprinzator.

Astfel, in scena intalnirii dintre mezinul craiului si batrana cersetoare, insusirile supranaturale cu care aceasta se lauda ("Caci multe au mai vazut ochii mei de-atata amar de veacuri cate port pe umerele acestea") par a fi niste minciuni, tanarul intelegand miracolul numai .atunci cand batrana dispare in vazduh; tot asa, calul care se apropie de tava cu jaratec este numit "ghijoaca uricioasa", abia transformarea lui miraculoasa, datorata interventiei unui factor sacru (Sfanta Duminica), covingandu-l pe feciorul; de crai. Un loc aparte il ocupa Spanul,, La inceput,, el nu se abate cu nimic de la comportamentul normal al unui om viclean, numai schimbarea infatisarii la fiecare intalnire putand sugera ca apartine altei ordini ("... numai iaca ce iar ii iese Spanul inainte, imbracat altfel si calare pe un cal frumos, si, prefacandu-si glasul ... "). Abia atunci cand coboara in fantana, Spanul isi striga numele ("Chima raului") dovedind ca este diavolul.

Chiar si cele cinci aparitii bizare (care-l vor insoti pe Harap Alb in ultima parte a calatoriei sale initiatice) amintesc de fantasticul tratat in maniera realista (fiecare schita de portret cuprinzand o trimitere la fiinta umana): "O dihanie de om, o namila de om, o aratare de om, o schimonositura de om, o pocitanie de om sunt sintagme de uz curent pentru limbajul cotidian, privit in latura lui firesc hiperbolizanta". (N. Ciobanu).

Rezultatul folosirii acestui procedeu are efecte comice, prin coborarea fabulosului la nivel uman.

b) La un alt pol, se afla fabulosul care trimite la mituri (in conceptia lui Blaga, mitul fiind "fantasticul plin de sens"). in "Povestea lui Harap-Alb", ursul aminteste de unele mitologii in care acest animal reprezinta clasa razboinicilor (cf. Vasile Lovinescu). Si cum, pentru a-i prelua attributele este necesara adormirea constiintei de luptator, Sfanta Duminica ii pregateste, o fiertura cu "somnoroasa", transformand apa din fantana, in apa Lete a uitarii. Tot asa, Cerbul (a carui privire poate ucide), trimite la capul Meduzei din mitologia greaca; in plus, nestemata pe care o are in frunte, aminteste de perla frontala (din simbolismul hindus) care le confera purtatorilor atributul eternitatii.

Prin anihilarea Ursului si prin uciderea Cerbului, Harap-Alb: reediteaza mitul Crengii de aur; preluand attributele razboinicului si privilegiul eternitatii:

c) Fabulosul mai poate contribui la realizarea imaginii "lumii pe dos". Bunaoara, diavolul nu are nimic inspaimantator, fiind flamand ("Povestea lui Stan Patitul) sau cuprins de usturime in urma bataii administrate metodic de Ivan Turbinca. Acelasi personaj, gaseste in Rai, o saracie lucie, in timp ce Iadul este plin de desfatari (invers decat se crede de obicei). Pastrand trasaturile de baza ale realului, miraculosului si fabulosului, genialul Ion Creanga le-a imprimat o seama de particularitati care-i confera operei sale, stralucire si unicitate.